

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 5 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Małgorzata Małecka

Protokolant:protokolant sądowy K. M.

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2016 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy z powództwa A. S.

przeciwko H. N., A. N.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej H. N. na rzecz powódki kwotę 127.125 zł (sto dwadzieścia siedem tysięcy sto dwadzieścia pięć złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 9 lipca 2016 roku do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo wobec pozwanej H. N. oddala;

III. oddala w całości powództwo wobec pozwanego A. N.;

IV. kosztami procesu w stosunku do pozwanego A. N. obciąża w całości powódkę, a koszty procesu między powódką a pozwaną H. N. rozdziela stosunkowo, obciążając nimi powódkę w 72% a pozwaną w 28% z zastrzeżeniem, że za koszty niezbędne uznaje w stosunku do obu pozwanych łącznie wynagrodzenie jednego pełnomocnika i przy uwzględnieniu stawki minimalnej dla pełnomocników stron, szczegółowe rozliczenie pozostawiając referendarzowi sądowemu.

/-/ SSO Małgorzata Małecka

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 16 września 2014r. **powódka A. S.**, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, domagała się zasądzenia solidarnie na jej rzecz od **pozwanych H. N. i A. N.** kwoty 460.443,75 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty, a także zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powódka podała, że jako spadkobierca ustawowy nie otrzymała w żadnej postaci należnego zachowku po jej zmarłej 23 września 2009 r. matce K. K.. Wnioskiem z dnia 10 kwietnia 2014r. złożonym do Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu powódka wniosła o stwierdzenie, że spadek po K. K. na podstawie ustawy nabyli mąż H. K. w 1/4 części oraz czworo jej dzieci, w tym powódka i pozwana każdy po 3/16 części.

Spadkobierczyni przed śmiercią rozdysponowała całym przedstawiającym istotną wartość majątkiem w drodze darowizn. Pozwani na podstawie darowizny otrzymali nieruchomości położoną w P. przy ul. (...) o powierzchni 22.569 m², natomiast pozwana dodatkowo nieruchomości położoną w P. przy ul. (...) o powierzchni 587m² i razem z bratem W. K. udziały po 1/2 we własności nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) o powierzchni 1.080m².

Powódka w uzasadnieniu pozwu wskazała, że udział spadkowy stanowiący podstawę do obliczenia należnego jej zachowku wynosi 3/32. (3/16 x 1/2).

W ocenie strony powodowej, wartość spadku po spadkodawczyni wyniosła 4.513.800 zł, co po przemnożeniu tej wartości przez 3/32 daje kwotę 460.443,75 zł należnego powodce zachowku, a której to kwoty powódka dochodzi w niniejszym procesie.

Postanowieniem z dnia 3 grudnia 2014 r. Sąd zwolnił powódkę od kosztów sądowych w części, tj. ponad kwotę 5.000 zł w zakresie opłaty sądowej od pozwu, w pozostałym zakresie oddalając wnioski. (k. 102-106 akt)

W **odpowiedzi na pozew** z dnia 17 lutego 2015r. pozwana **H. N.** zaprzeczyła wszelkim twierdzeniom pozwu wyraźnie nie przyznanych. Nie kwestionując prawa powódki do otrzymania zachowku, nie zgodziła się z wyceną tego roszczenia przedstawioną w pozwie. Proponowała ugodowe zakończenie sporu, poprzez przekazanie stronie powodowej nieruchomości gruntowej o powierzchni 3.002 m² o wartości 600.000 zł, z obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanej kwoty 139.556 zł stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą 600.000 zł a dochodzoną pozwem.

W przypadku nie przystania powódki na warunki porozumienia zaprezentowane przez pozwaną wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, który dokonałby wyceny nieruchomości wchodzących w skład spadku.

W **odpowiedzi na pozew** z dnia 17 lutego 2015r. pozwany **A. N.** zaprzeczył wszelkim twierdzeniom pozwu wyraźnie nie przyznanych i wniósł o oddalenie powództwa. Powołując się na treść art. 1000 par. 1 kc uznał dochodzenie od niego wartości zachowku za przedwczesne, albowiem dopiero w sytuacji niemożności uzyskania przez powódkę należnego jej zachowku od spadkobierców ziści się jej uprawnienie do kierowania roszczeniem w stosunku do obdarowanego, w tym przypadku od pozwanego.

Pozwany także zaproponował ugodowe zakończenie sporu, poprzez przekazanie stronie powodowej nieruchomości gruntowej o powierzchni 3.002 m² o wartości 600.000 zł, z obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanej kwoty 139.556 zł stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą 600.000 zł a dochodzoną pozwem.

W przypadku nie przystania powódki na te warunki porozumienia wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, który dokonałby wyceny nieruchomości wchodzących w skład spadku.

Pismem procesowym z dnia 6 maja 2015r. powódka ustosunkowała się do propozycji pozwanych, nie zgadzając się na spłatę zachowku w naturze, jak również na spłatę dochodzonej pozwem kwoty w terminie 5 lat od uprawomocnienia się wyroku, uzasadniając to tym, że pozwani mieli wystarczająco dużo czasu (5 lat), by zgromadzić środki na spłatę zachowku. Wyraziła natomiast zgodę na to, by kwotę zachowku pozwani zapłacili w 2 ratach: pierwszą w terminie 90 dni od uprawomocnienia się wyroku, a drugą w terminie 6 miesięcy od daty zapłaty pierwszej raty.

W dalszych pismach procesowych oraz w oświadczeniach składanych na rozprawie strony nie zmieniły swoich stanowisk, za wyjątkiem powódki, która na rozprawie w dniu 25 listopada 2016r. nie zgodziła się na zapłatę należności w ratach, co uznać należało za wycofanie się przez nią z możliwości zapłacenia ewentualnie zasądzonej kwoty w 2 ratach, przez nią proponowanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka A. S. oraz pozwana H. N. są córkami K. K., która zmarła 23 września 2009r.

Zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego Poznań- Stare Miasto w Poznaniu z dnia 9 grudnia 2014r. wydanego w sprawie o sygn. akt (...) spadek po zmarłej K. K. na podstawie ustawy nabyli: jej mąż H. K. w udziale wynoszącym 4/16 oraz jej dzieci: syn W. K., córki A. S., M. G., H. N., każde w udziale wynoszącym 3/16 części.

Na dzień otwarcia spadku po K. K., w jego skład nie wchodziły żadne aktywa, albowiem zmarła jeszcze przed śmiercią rozdisponowała całym swoim majątkiem darując stanowiące jej majątek osobisty nieruchomości odpowiednio : pozwanej H. N. (nieruchomość położoną w P. przy ul. (...)), pozwanej H. N. i W. K. w udziałach po 1/2 (nieruchomość położoną w P. przy ul. (...)) oraz pozwanym jako małżonkom (nieruchomość położoną w P. przy ul. (...)).

Bezsporne, a ponadto dowod y:

- odpis postanowienia Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu z 9.12.2014r. (k. 136 akt)

W skład spadku po zmarłej K. K. weszły zatem trzy nieruchomości:

- nieruchomość gruntowa niezabudowana położona **w P. przy ul. (...)**, stanowiąca działkę nr (...) o powierzchni 22.569 m², dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą (...), która na podstawie umowy darowizny z dnia 15 maja 2007r. stała się własnością pozwanych na prawach małżeńskiej wspólności ustawowej,

- nieruchomość gruntowa niezabudowana położona **w P. przy ul. (...)**, stanowiąca działkę nr (...) o powierzchni 587 m², dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą (...), która na podstawie umowy darowizny z dnia 1 września 2005r. stała się własnością pozwanej H. N.,

- nieruchomość gruntowa zabudowana domem jednorodzinny wraz z przyległym do niego budynkiem gospodarczym położona **w P. przy ul. (...)**, stanowiąca działkę nr (...) o powierzchni 1.108 m², dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą (...), która na podstawie umowy darowizny z dnia 1 września 2005r. stała się własnością pozwanej H. N. i W. K. w udziałach po 1/2.

Bezsporne, a ponadto dowody:

- odpisy zwykle ksiąg wieczystych nr (...) (k. 8-15 akt), wypisy z rejestru gruntów, wyrisy map ewidencyjnych (k. 16-20, 142-143, 147-148 akt) , wyrys ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta P. z dnia 18 stycznia 2008r. i z 23 września 2014r., mapa z nałożonymi działkami wraz z legendą oraz tekst tomu II Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta P. – P. 2014r.(teczka)

Wartość nieruchomości położonej **w P. przy ul. (...)** wg stanu na dzień 15 maja 2007r. i cen aktualnych wyniosła **603.000 zł.**

Wartość nieruchomości położonej **w P. przy ul. (...)** wg stanu na dzień 1 września 2005r. i cen aktualnych wyniosła **303.000 zł.**

Wartość nieruchomości położonej **w P. przy ul. (...)** wg stanu na dzień 1 września 2005r. i cen aktualnych wyniosła **450.000 zł.**

Lącznie wartość spadku po zmarłej K. K. wyniosła 1.356.000 zł.

D owo dy : opinia główna z 25 maja 2016r. i uzupełniająca z 18 sierpnia 2016r. biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego J. W. (k.195-214, 284-292 akt) :

Powyższe stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci dokumentów oraz na podstawie opinii biegłego sądowego J. W.. Na podkreślenie zasługuje, że ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny był w znacznej części bezsporny (co do przedmiotów wchodzących w skład spadku, przejścia ich własności na pozwanych oraz W. K. na podstawie umów darowizn, a także stanu nieruchomości na dzień ich dokonania), albowiem nie był kwestionowany przez żadną ze stron. Sporna była jedynie wartość nieruchomości wchodzących w skład spadku po zmarłej K. K., w szczególności wartość nieruchomości położonej w P. przy ul. (...).

Sąd w całości dał wiarę zebranemu w sprawie materiałowi dowodowemu w postaci **dokumentów**, albowiem żadna ze stron nie podważała ich wiarygodności, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Sąd również w całości dał również wiarę **opinii głównej oraz uzupełniającej sporządzonej przez biegłego sądowego rzeczoznawcę majątkowego J. W..** Opinia główna z 25 maja 2016r. sporządzona przez biegłego,

ustalająca wartość nieruchomości wchodzących w skład spadku po zmarłej K. K. okazała się logiczna, spójna i konsekwentna. Sąd uznał ją wiarygodną i w pełni przydatną dla ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie, z jednym zastrzeżeniem do którego odniesie się poniżej. Odpis opinii został doręczony obu stronom, które po zapoznaniu się z jej treścią zgłosiły do niej zarzuty w pismach: z 12 lipca 2016r. (pozwany A. N.), z 13 lipca 2016r. (pozwana H. N.) i z 1 sierpnia 2016r. (powódka). Biegły do zarzutów pozwanych, które były identyczne odniósł się w uzupełniającej opinii z dnia 18 sierpnia 2016r., natomiast do zarzutów powódki na rozprawie w dniu 25 listopada 2016r., kiedy doszło do wysłuchania biegłego. Pozwani zarzucili biegłemu dokonanie nieprawidłowej wyceny nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) na kwotę 1.436.000 zł, w oparciu o założenie, że na dzień 15 maja 2007r. była ona przeznaczona jako teren pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, mimo iż w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta P. przeznaczenie dla tej nieruchomości – zgodnie z treścią art. 154 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U.2015.1774 j.t. z póź. zm.) zostało określone jako tereny wyłączone z zabudowy, preferowane funkcje zieleni, które tworzą i mogą tworzyć tereny żywicielskie. Biegły w opinii uzupełniającej dokonał korekty opinii głównej i wycenił nieruchomość położoną w P. przy ul. (...) na kwotę 603.000 zł. Sąd również uznał, że wyliczenie wartości w/w nieruchomości winno mieć miejsce w oparciu o stan z chwili dokonania darowizny nieruchomości przez spadkodawczynię pozwany i w związku z powyższym wartość tej nieruchomości ustalona w opinii głównej nie była prawidłowa i wymagała ponownego wyliczenia, które dokonał biegły w opinii uzupełniającej. Zarzut pozwanych co do bezpodstawnego podwyższenia przez biegłego wartości nieruchomości położonej P. przy ul. (...) okazał się natomiast chybiony, albowiem biegły w sposób logiczny i spójny wyjaśnił, iż zastosowanie współczynnika korekcyjnego umożliwiając mu Powszechnie Krajowe Z. Wyceny, a powodem tego uwzględnienia był fakt, korzystnego położenia nieruchomości przy ul. (...) stanowiącej jedną z głównych ulic układu komunikacyjnego P., w przeciwieństwie do nieruchomości wybranych do bezpośrednich porównań w metodzie porównywania parami, które są położone przy bocznych (osiedlowych) ulicach o małym ruchu pieszych i pojazdów.

Zastrzeżenia do opinii zgłoszone przez powódkę w piśmie z dnia 1 sierpnia 2016r. Sąd również uznał za chybione. Powódka kwestionując opinię co do wyceny nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) zgłaszała zarzuty co do zastosowanej metodologii i oparciu się przez biegłego jedynie na trzech nieruchomościach przyjętych do porównania. Zarzuciła również brak załączenia do opinii umów dokumentujących transakcje opisane w opinii, co uniemożliwia ustalenie poprawności przyjętych danych, w zakresie porównywalności nieruchomości, jak i pobocznie, czy przyjęte dane zostały przepisane poprawnie. Zwróciła również uwagę, że biegły przy wycenie nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) pominął transakcje dla obiektów handlowych, położonych po przeciwległej stronie do wycenianej nieruchomości, a dodatkowo, że charakter nieruchomości położonych przy w/w ulicy jest w przeważającej części usługowy, a funkcja mieszkaniowa jest wygaszana w pierwszej linii ulicy. Biegły na rozprawie w dniu 25 listopada 2016r. w sposób bardzo obszerny odniósł się do zarzutów powódki zawartych w piśmie z dnia 1 sierpnia 2016r., jednakże nie wpłynęły one na zmianę jego opinii. Sąd nie podziela stanowiska powódki, by do opinii sporządzanej przez rzeczoznawcę winny być dołączane wszelkie umowy transakcyjne przyjęte przez biegłego do wyliczeń. Sąd działa bowiem w zaufaniu do biegłego sądowego w zakresie jego kompetencji i rzetelności przy sporządzaniu opinii. Stan ten trwa do momentu, kiedy to strona kwestionująca opinie przedstawi konkretne argumenty, które spowodują, że Sąd nabierze wątpliwości co do tego, czy osoba sporządzająca opinię ma wystarczające kwalifikacje do wykonania tego zadania, bądź też przemawiające za tym, że opinia nie została wykonana w sposób prawidłowy i rzetelny. Zauważyć należy, że powódka żadnych konkretnych argumentów nie przedstawiła, a wyjaśnienia złożone przez biegłego sądowego J. W. w zakresie stawianych mu zarzutów, w szczególności przyczyny wykorzystania do porównania jedynie trzech nieruchomości i odrzucenia skrajnych, sposobu gromadzenia materiału porównawczego wykorzystywanego do sporządzania wycen nieruchomości, jak również faktu dokonywania wyceny nieruchomości przy ul. (...) w oparciu o aktualny na dzień darowizny stan zagospodarowania nieruchomości okazały się wystarczające do uznania, że, sporządzona przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego opinia główna, uzupełniona opinią z dnia 18 sierpnia 2016r. i wyjaśnieniami złożonymi przez w/w na rozprawie w dniu 25 listopada 2016r. jest wystarczająca i przydatna dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Z powodów wskazanych wyżej Sąd oddalił wnioski powódki, zgłoszony na rozprawie w dniu 25 listopada 2016r., o zobowiązanie biegłego do podania numerów ksiąg wieczystych nieruchomości przyjętych do porównania w opinii głównej, by następnie Sąd zwrócił się do sądów właściwych dla danych nieruchomości o

nadesłanie kopii aktów notarialnych dokumentujących te transakcje. W ocenie Sądu, przeprowadzenie tego dowodu w świetle powyższych rozważań co do nieskutecznego podważenia przez stronę powodową opinii biegłego J. W., byłoby zbyteczne, a ponadto doprowadziłoby do nieuzasadnionego przedłużenia postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie co do zasady, jednakże nie co do wysokości.

Prawo spadkowe zapewnia członkom najbliższej rodziny spadkodawcy, zaliczonym do kręgu uprawnionych do zachowku, uzyskanie określonej korzyści ze spadku niezależnie od woli spadkodawcy, tj. choćby spadkodawca pozbawił ich tej korzyści przez rozrządzenia testamentowe lub dokonane darowizny.

Zgodnie z art. 991 § 1 k.c. uprawnionymi do zachowku są zstępni, małżonek oraz rodzice spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy. Uprawnionym do zachowku należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadął przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia (roszczenie o zachówek). Stąd jednoznaczny wniosek, że o powstaniu na rzecz uprawnionego do zachowku roszczenia przeciwko spadkobiercy o pokrycie lub uzupełnienie w pieniądzu zachowku rozstrzyga tylko to, czy otrzymał on w całości należny mu zachówek w postaci powołania do spadku, zapisu lub uczynionej przez spadkodawcę na jego rzecz darowizny. Jeżeli otrzymał, roszczenie o zachówek nie przysługuje mu. Jeżeli natomiast nie otrzymał, ma on przeciwko spadkobiercom roszczenia o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia. Roszczenie o zachówek przysługuje choćby spadkobierca - adresat roszczenia sam też był uprawniony do zachowku. Powyższy wniosek znajduje potwierdzenie w przepisie art. 999 k.c. regulującym sytuację, w której spadkobierca obowiązany do zapłaty zachowku jest sam uprawniony do zachowku. Przy czym w takim przypadku, odpowiedzialność spadkobiercy obowiązanej do zapłaty zachowku, który sam jest uprawniony do zachowku, ogranicza się tylko do wysokości nadwyżki przekraczającej jego własny zachówek.

Bezsporne w sprawie było, iż powódka mimo iż na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu z dnia 9 grudnia 2014r. nabyła spadek po zmarłej K. K. w udziale wynoszącym 3/16, nie otrzymała żadnego przysporzenia, albowiem na dzień otwarcia spadku – 23 września 2009r. spadkobierca nie dysponował żadnymi aktywami, z uwagi na to, że przed śmiercią darował cały majątek, które stanowiły 3 nieruchomości pozwanym oraz swojemu synowi W. K.. Z uwagi na powyższe, ziszczył się warunek niezbędny do wystąpienia przez powódkę z roszczeniem o zachówek w stosunku do osób, które uzyskały przysporzenie.

Powódka podjęła decyzję, by z roszczeniem o zachówek wystąpić wobec swojej siostry H. N., która otrzymała od spadkodawczyni nieruchomość położoną przy ul. (...), udział wynoszący 1/2 we własności nieruchomości położonej przy ul. (...) oraz wobec A. N., który razem z małżonką H. N. są właścicielami na prawach małżeńskiej wspólności ustawowej nieruchomości położonej przy ul. (...), darowanej im do majątku wspólnego przez spadkodawczynię. Dokonanie wyboru osoby, wobec której powódka będzie dochodziła roszczenia było możliwe w oparciu o treść art. 1034 kc w zw. z art. 366 i następnymi kc. Nie ulega bowiem wątpliwości, że roszczenie o zachówek jest długiem spadkowym, za który spadkobiercy odpowiadają solidarnie do chwili dokonania działu spadku.

Przy obliczaniu zachowku dolicza się do spadku darowizny dokonane przez spadkodawcę (art. 993kc). Od tej zasady kodeks cywilny prowadzi wiele wyjątków, ale nie ulega wątpliwości, że do spadku dolicza się darowizny uczynione na rzecz spadkobierców bez względu na czas ich dokonania oraz darowizny na rzecz osób niebędących spadkobiercami dokonane przed upływem dziesięciu lat, licząc wstecz od otwarcia spadku. W rozpatrywanej sprawie warunki do zaliczenia darowizn dokonanych przez K. K. spełniają wszystkie nieruchomości wskazane przez powódkę w uzasadnieniu pozwu i zaakceptowane przez stronę pozwaną.

Mając zatem powyższe na względzie, wartość spadku, od której winien zostać wyliczony należny powódce zachówek wynosi łącznie 1.356.000 zł. Na wskazaną kwotę złożyła się wartość nieruchomości położonych w P.: przy ul. (...) (603.000 zł), przy ul. (...) (303.000 zł) oraz przy ul. (...) (450. 000 zł).

Tym samym należny powódce zachówek, wyliczony jako $\frac{1}{2}$ przysługującego jej udziału w spadku wyniósł $\frac{3}{32}$ ($\frac{1}{2} \times \frac{3}{16} = \frac{3}{32}$). Pomnożony przez wartość spadku, tj. kwotę 1.356.000 zł wyniósł kwotę 127.125 zł.

Ustaloną kwotę zachowku powódka ma prawo dochodzić w oparciu o treść art. 999kc od pozwanej H. N., albowiem uzyskane przez pozwaną przysporzenia na podstawie umów darowizn przewyższają zarówno kwotę przysługującego jej zachowku (należny jej zachówek wynosi taką samą kwotę jak zachówek powódki, albowiem w identycznych częściach, tj. po $\frac{3}{16}$ nabyły one spadek), a nawet przewyższają sumę należnego jej i powódce zachowku. Tym samym zasadne było dochodzenie pełnej kwoty zachowku w wysokości 127.125 zł od pozwanej (punktu I wyroku).

Odsetki ustawowe za opóźnienie od zasądzonej kwoty 127.125 zł Sąd zasądził od 9 lipca 2016r., tj. po 7 dniach od doręczenia pozwanej opinii głównej biegłego z dnia 25 maja 2016r. w oparciu o treść art. 481kc. Sąd uznał roszczenie powódki w zakresie zasądzenia odsetek od dnia wytoczenia powództwa za niezasadne, albowiem wartość nieruchomości będących podstawą wyliczenia należnego powódce zachowku została ustalona dopiero w dniu sporządzenia opinii, tj. 25 maja 2016r. (orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 7 maja 2014r., sygn. akt (...))

Tym samym niezasadne byłoby uznanie, iż już od chwili wytoczenia powództwa pozwana jest w opóźnieniu co do spłaty zachowku. Sąd oddalił również żądanie powódki zasądzenia kwoty zachowku przewyższającego kwotę 127.125 zł, uznając w tym zakresie powództwo za niezasadne. (punkt II wyroku).

Sąd uznał za niezasadne dochodzenie zasądzenia wartości zachowku również od pozwanego A. N., z uwagi na treść art. 1000 § 1 kc, zgodnie z którym jeżeli uprawniony nie może otrzymać należnego mu zachowku od spadkobiercy lub osoby, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny, może on żądać od osoby, która otrzymała od spadkodawcy darowiznę doliczoną do spadku, sumy pieniężnej potrzebnej do uzupełnienia zachowku. Jednakże obdarowany jest obowiązany do zapłaty powyższej sumy tylko w granicach wzbogacenia będącego skutkiem darowizny.

Z uwagi na fakt, iż powódka może w niniejszej sprawie uzyskać pełne zaspokojenie swoich roszczeń od pozwanej H. N. jako jednocześnie spadkobierczyni i osoby, na rzecz której spadkodawczyni dokonała darowizny, dochodzenie zachowku od pozwanego A. N. jest bezzasadne i musiało skutkować wobec niego oddaleniem powództwa.

W tym miejscu odnieść należy się do zgłoszonego w odpowiedzi na pozew pozwanej wniosku o rozłożenie na raty zasądzonego ewentualnie świadczenia (art. 320 kpc), któremu to rozłożeniu na raty sprzeciwiała się powódka. Sąd stanął na stanowisku, iż brak jest podstaw do uwzględnienia tego wniosku. Na podkreślenie bowiem zasługuje, że rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty jest możliwe tylko „w szczególnie uzasadnionych wypadkach” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 19 sierpnia 2016r., sygn. akt I ACa 424/16). Sąd uznał wniosek pozwanej w tym zakresie za bezzasadny, albowiem nie dopatrzył się w jej aktualnej sytuacji żadnych szczególnie uzasadnionych okoliczności. Pozwana od dłuższego czasu winna liczyć się z koniecznością wypłacenia powódce środków pieniężnych tytułem zachowku. Ponadto, na podstawie 3 darowizn otrzymała znaczny majątek, który może sprzedać bądź w oparciu o który będzie mogła zaciągnąć kredyt. Fakt, iż jak twierdzi pozwana od dłuższego czasu nie może sprzedać nieruchomości położonej przy ul. (...), może być wynikiem nieprawidłowo skonfigurowanej oferty. Ponadto jest ona właścicielem bądź współwłaścicielem innych nieruchomości, które może zbyć w celu zaspokojenia roszczeń powódki.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o treść art. 98kpc, obciążając nimi powódkę w zakresie żądania skierowanego przez nią wobec pozwanego A. N., natomiast koszty procesu między powódką a pozwaną H. N. rozdzielił stosunkowo, uwzględniając iż powódka wygrała proces jedynie w 28 %, a przegrała w pozostałym zakresie, tj. w 72%. Sąd zostawiając referendarzowi sądowemu dokonanie szczegółowego wyliczenia, jednakże zaznaczył, iż nie uznał za celowe i niezbędne koszty związane z ustanowieniem przez pozwanych 2 pełnomocników. Na podkreślenie zasługuje, iż mimo że strony miały dwóch pełnomocników, wszystkie składane przez nich pisma były tożsame, bądź posiadały

zbliżoną treść, a ponadto na rozprawie zawsze jeden pełnomocnik reprezentował interesy obu pozwanych, co pozwala przypuszczać, iż ustanowienie 2 pełnomocników miało jedynie na celu uzyskanie dodatkowego wynagrodzenia.

/-/ SSO Małgorzata Małecka